

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально–науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07/03-368M

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань і самостійного вивчення
навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-
професійною програмою «Фінанси, банківська справа та
страхування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол № 1 від 3 вересня 2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних завдань і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Мельник Л. М., Мельник Л. В. Рівне : НУВГП, 2025. 53 с.

Укладачі: Мельник Л. В., д.е.н., професор кафедри фінансів та економічної безпеки; Мельник Л. М., к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник групи забезпечення спеціальності:

Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Шифр попередньої версії МВ: 06-03-291М

© Л. В. Мельник, Л. М. Мельник, 2025
© НУВГП, 2025

1. Загальні вказівки

1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни є оволодіння організацією і методологією економічного аналізу та формування знань щодо системного оцінювання діяльності підприємства, виявлення резервів підвищення ефективності використання виробничих ресурсів.

Основними завданнями дисципліни є формування у здобувачів знань і практичних навичок щодо проведення комплексної оцінки результатів діяльності підприємства, виявлення резервів підвищення його ефективності та обґрунтування управлінських рішень. Дисципліна передбачає оволодіння методами аналізу фінансово-економічних показників, визначення впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на результати діяльності, розвиток аналітичного мислення, умінь використовувати дані бухгалтерської, фінансової та статистичної звітності для оцінювання стану, динаміки й перспектив розвитку підприємства.

Після вивчення даної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні отримати *компетентності*:

ЗК01. *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*

ЗК06. *Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.*

ЗК07. *Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.*

ЗК08. *Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.*

ЗК12. *Здатність працювати автономно.*

СК03. *Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).*

СК06. *Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.*

СК07. *Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.*

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК 12. Здатність ідентифікувати проблемні аспекти та обґрунтовувати пріоритетні напрями покращення функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансової системи в цілому.

У процесі викладання курсу передбачено формування таких *програмних результатів* навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних,

корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.

ПР 25. Застосовувати сучасні методи управління для забезпечення ефективного функціонування економічних систем з дотриманням принципу неприпустимості корупції та недоброчесності.

ПР 26. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і управляти ними.

1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни

Базова література:

1. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум. Навчальний посібник / Н. Ю. Єршова, О. В. Портна. Львів, «Магнолія 2006», 2024 309 с.

2. Кіндрацька Г. І., Загородній А. Г., Кулиняк Ю. І. Аналіз господарської діяльності : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.

3. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності : підручник ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2016. 629 с.

Допоміжна література:

4. Базецька Г. І. Економічний аналіз діяльності підприємства: навчально-методичний посібник Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 274 с.

5. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник. Мелітополь : Люкс, 2021. 260 с.

6. Єршова Н. Ю. Економічний аналіз : навч. посібник / Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текст. дані. Харків, 2023. 190 с.

7. Ковальчук К. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій : навч. посібн. Київ : Центр учебной литературы, 2017. 328 с.

8. Larisa Melnyk. Financial Dominant of Activation of Investment Opportunities of Agro-food Production Entities of Ukraine / N. V. Kukina, Y. P. Makarenko, Y. M. Zavaloka, M. V. Sidnenko. *Int*

J Agri Biosci, 2024, 13(1): 1-17. URL: <https://www.ijagbio.com/volume-13-no-1-2024/> (SCOPUS)

9. Мельник Л. М., Дума В. Л., Годжал І. А. Оптимізація та ефективне управління структурою капіталу акціонерного товариства. *Вісник НУБГП. Економічні науки*. 2023 № 4. С.160–171

10. Мельник Л. М. Управління фінансовими потоками господарської діяльності: інструменти та стабілізатори фінансової безпеки розвитку суб'єктів сільського господарства / Н. В. Трусова, О. С. Пристемські. *Modern Economics*. 2022. №34. С. 116–121. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/34-2022/trusova.pdf>

11. Мельник Л. М. Ефективність використання ресурсного потенціалу малих форм аграрного виробництва у забезпеченні їх сталого розвитку / Трусова Н. В., Гривківська О. В., Мельник Л. В. *Економіка і управління*. 2021. №3(91). С.51–57.

12.. Мельник Л. М. Корпоративна соціальна відповідальність у формуванні результатів господарської діяльності аграрних підприємств у контексті їх сталого розвитку / Трусова Н. В., Гривківська О. В., Мельник Л. В. *Економіка і управління*. 2021. №3(91). С. 72.

13. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. Київ : ЦНЛ, 2005. 472 с.

14. Мулик Т. Материнська О. Аналіз господарської діяльності: навч. посібн. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 384 с.

15. Приймак С. В. Аналіз господарської діяльності. Практикум : навчальний посібник. Львів, 2022. 277 с.

2. Завдання до проведення практичних занять

2.1. Сутність аналізу господарської діяльності та його роль в управлінні підприємством

1. Сутність економічного аналізу, його функції.
2. Предмет економічного аналізу. Принципи економічного аналізу.

3. Місце і роль економічного аналізу в системі управління підприємством.

2.2. Види аналізу господарської діяльності

1. Класифікація видів економічного аналізу.
2. Просторові види економічного аналізу.
3. Часові види економічного аналізу.
4. Управлінський і фінансовий аналіз.
5. Особливості функціонально – вартісного аналізу

Основні поняття теми:

Економічний аналіз – наука, що вивчає економічні явища і процеси, що відбуваються на підприємстві, дає їм об'єктивну оцінку і виявляє резерви для поліпшення виробничої і фінансово-економічної діяльності підприємства.

Предмет економічного аналізу - діяльність підприємств і їх підрозділів, спрямована на досягнення максимальних результатів за мінімальних витрат.

Мета економічного аналізу – сприяння виконанню планів підприємств, сприяння подальшому розвитку і поліпшенню економічної роботи, завдяки підготовці проектів оптимальних управлінських рішень.

Тестові завдання до теми:

1. Аналіз господарської діяльності – це наука, що вивчає:

- а) економічні явища і процеси;
- б) діяльність підприємства;
- в) економічні явища і процеси на підприємстві, дає їм об'єктивну оцінку і визначає резерви для покращення виробничої і фінансово-економічної діяльності підприємства;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Основні функції економічного аналізу:

- а) оцінка результатів діяльності підприємства;
- б) контроль за виконанням планів і управлінських рішень;
- в) пошук резервів підвищення ефективності виробництва;

г) всі відповіді вірні.

3. Предметом економічного аналізу є:

- а) діяльність державних органів влади;
- б) економічна діяльність фізичних осіб;
- в) діяльність підприємства та його підрозділів;
- г) всі відповіді вірні.

4. Економічний аналіз пов'язаний з такими науками:

- а) економічна теорія, політична економія, фізика;
- б) економічна теорія, статистика, бухгалтерський облік;
- в) статистика, математика, хімія;
- г) економічна теорія, бухгалтерський облік, фізика.

5. До основних завдань економічного аналізу належать:

- а) об'єктивна оцінка роботи підприємства і його підрозділів;
- б) виявлення впливу відповідних факторів на показники, що аналізуються;
- в) опрацювання конкретних заходів щодо використання виявлених резервів;
- г) всі відповіді вірні.

6. Фактор – це

- а) причина яка впливає на певний результат, тобто це попередник виникнення резервів виробництва;
- б) запас ресурсів, який свідомо не витрачається і підтримується на певному рівні;
- в) опрацювання конкретних заходів щодо використання виявлених резервів;
- г) немає вірної відповіді.

7. Резерв – це

- а) причина яка впливає на певний результат, тобто це попередник виникнення резервів виробництва;
- б) запас ресурсів, який свідомо не витрачається і підтримується на певному рівні;
- в) опрацювання конкретних заходів щодо використання виявлених резервів;
- г) немає вірної відповіді.

8. В залежності від часу проведення аналізу розрізняють:

- а) ретроспективний аналіз;
- б) оперативний, прогнозний;
- в) фінансово-економічний аналіз;
- г) вірна відповідь А і Б.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. За даними фінансової звітності господарюючого суб'єкта, провести динамічний аналіз, зробити висновки. Для аналізу заповнити наступну аналітичну таблицю:

Показники (тис.грн)	Роки			Відхилення			
				абсолютне		відносне	
	1	2	3	2/1	3/2	2/1	3/2
Валовий прибуток	1935	2288	2658				
Фінансовий результат від операційної діяльності	73,4	250,4	771				
Витрати від іншої звичайної діяльності	46,8	176,8	564				
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	26,6	73,6	207				
Податок на прибуток від звичайної діяльності	18,3	62,6	193				
Чистий прибуток (збиток) звітного періоду							

Задача 2. За даними фінансової звітності господарюючого суб'єкта провести структурний аналіз, зробити висновки. Результати аналізу оформити аналітичною таблицею

Показники	Роки		
	1	2	3
Матеріальні витрати	40233	34291	45514
Витрати на оплату праці	4214	3822	4199
Відрахування на соціальні	1570	1426	1556
Амортизація	7994	7159	5722
Інші операційні витрати	21502	21842	29675
Всього витрат	75513	68540	86666

Задача 3. За даними фінансової звітності господарюючого суб'єкта (див задачу 2) провести прогностичний аналіз, зробити висновки. Результати аналізу оформити аналітичною таблицею.

2. 3. Методи економічного аналізу

1. Поняття методу та методики економічного аналізу.
2. Статистичні методи.
3. Методи порівняння і моделювання.
4. Методи деталізації, узагальнення і групування.
5. Балансовий метод.
6. Методи елімінування (факторного аналізу).

Основні поняття теми:

Метод економічного аналізу — спосіб системного комплексного взаємозалежного вивчення фінансової діяльності господарюючого суб'єкта.

Методика аналізу - сукупність прийомів і засобів виконання конкретної аналітичної роботи.

Порівняння – це спосіб пізнання, в процесі якого невідомі явища і предмети порівнюються з відомими, раніше вивченими, для того щоб виявити загальні риси або відмінності між ними.

Деталізація дозволяє всебічно розглядати зміст економічних явищ, визначати і вимірювати ступінь впливу основних факторів на узагальнюючий, результуючий показник.

Групування – це розподіл маси аналізованої сукупності об'єктів на однорідні групи за певними ознаками.

Тестові завдання:

1. Метод економічного аналізу – це

- а) спосіб, прийом, підхід до явищ які вивчаються
- б) сукупність прийомів і засобів виконання конкретної, аналітичної роботи
- в) використання системи економічних показників для характеристики досліджуваного об'єкта
- г) немає вірної відповіді

2. До особливостей методів економічного аналізу не включають:

- а) вивчення причин зміни відповідних економічних показників
- б) використання системи економічних показників для характеристики досліджуваного об'єкта
- в) об'єктивна оцінка роботи підприємства і його підрозділів
- г) виявлення та дослідження взаємозв'язку між показниками з метою підвищення ефективності управління досліджуваного об'єкта

3. Деталізацію розрізняють:

- а) за часом
- б) за місцем виникнення
- в) за змістом
- г) вірна відповідь А і Б

4. До статистичних методів не належить:

- а) структурний метод
- б) табличний метод
- в) графічний метод
- г) метод динамічних рядів

5. Що лежить в основі балансового методу?

- а) вивчення складу аналізованих показників
- б) вплив кожного із багатьох факторів на результуючий показник
- в) складання планових та звітних балансів, що являють собою аналітичну форму рівності підсумків його правої та лівої сторін
- г) немає вірної відповіді

6. Метод елімінування виконується для визначення

- а) вивчення складу аналізованих показників
- б) впливу кожного із багатьох факторів на результуючий показник
- в) складання планових та звітних балансів, що являють собою аналітичну форму рівності підсумків його правої та лівої сторін
- г) немає вірної відповіді

7. В практиці аналізу використовують:

- а) метод ланцюгових підстановок
- б) метод абсолютних різниць
- в) метод відносних різниць
- г) всі відповіді вірні

8. Групування – це

- а) це розподіл маси аналізованої сукупності показників на однорідні групи за певними ознаками;
- б) прийом, зворотній деталізації;
- в) дає можливість визначити значення і ступінь участі кожного окремого підрозділу в результатах діяльності всього підприємства і визначити ступінь відповідальності;
- г) немає вірної відповіді.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Визначити абсолютне відхилення, темп росту та темп приросту, якщо виробництво продукції у звітному році становило 20 тис. грн., а у базисному – 80 тис.грн.

Задача 2. Прибуток 1-го року зріс на 30%, прибуток 2-го року на 26%, 3-го року ще на 14%. Визначити середньорічний темп зростання. На скільки відсотків збільшиться прибуток за 3 роки

Задача 3. На основі даних таблиці дати оцінку виконання плану з виробництва й реалізації продукції за звітний період, шляхом порівняння фактичних даних із плановими, у розрізі структурних підрозділів підприємства, або окремих видів продукції. Зробити висновки.

Показники	Обсяг виробництва продукції, тис. грн.			Відхилення фактичного випуску продукції за звітний період			
	Минулий період	Звітний період		Від плану		Від минулого періоду	
		План	Факт	+/-, тис. грн.	%	+/-, тис. грн.	%
Товарна продукція	720	760	770				
А	170	163	170				
Б	226	307	310				
В	324	290	290				
Цех №1	435	465	468				
Цех №2	180	180	186				
Цех №3	105	115	116				

Задача 4. На основі наведених даних визначити вплив кожного фактора на обсяг виготовленої продукції методом ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць. Назвати основні причини зміни обсягів виробництва продукції аналізованого підприємства.

Показник	Базовий період	Звітний період	Відхилення	
			абс.	відносне
Середньооблікова кількість робітників, осіб	400	425		
Середньогодинний виробіток продукції 1 робітником, грн.	58	60		
Середня кількість відпрацьованих годин за рік 1 робітником	1794	1808		

Задача 5. Залишки готової продукції на складі на початок року 80 тис. грн., на кінець року 100 тис. грн.. За рік підприємство виробило продукції на 300 тис. грн.. Скільки продукції підприємство реалізувало за рік? Розрахунок здійснити балансовим методом.

Задача 6. Використовуючи балансовий метод визначити обсяг реалізованої продукції

Показник	За планом, млн..грн	Фактично, млн.грн.
1. Залишки нереалізованої продукції на початок періоду:		
на складах	100	120
товарів відвантажених	200	240
Разом	300	360
2. Випуск товарної продукції	1320	1323
3. Залишок продукції на кінець року	700	500
3. Реалізація товарної продукції	?	?

Задача 7. На основі наведених даних визначити вплив кожного фактора на обсяг виготовленої продукції методом ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць. Назвати основні причини зміни обсягів виробництва продукції аналізованого підприємства.

Показник	Базовий період	Звітний період	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Вартість основних фондів , тис. грн	600	585		
Фондовіддача, грн./грн..	0,65	0,78		

Задача 8. На основі наведених даних визначити вплив кожного фактора на обсяг виготовленої продукції методом ланцюгових підстановок, абсолютних різниць, відносних різниць. Назвати основні причини зміни обсягів виробництва продукції аналізованого підприємства.

Показник	Базовий період	Звітний період	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Середньооблікова кількість робітників, осіб	320	325		
Річна продуктивність праці, тис. грн.	136	130		

2.4. Інформаційна база та організація аналізу господарської діяльності

1. Класифікація економічної інформації.
2. Основні принципи формування раціональних потоків інформації.
3. Організація аналітичного процесу з використанням ПЕОМ.
4. Організаційно-інформаційна модель аналізу

господарської діяльності.

Основні поняття теми:

Фінансова звітність — це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Статистична звітність являє собою систему кількісних та якісних показників, вимірювання та узагальнення яких не характерне для бухгалтерського обліку.

Оперативно-технічна звітність характеризує окремі фрагменти діяльності підприємства і містить дані про виконання плану поставок матеріалів, виробництва важливих видів продукції, а також про дотримання укладених договорів та фінансовий стан підприємства.

Податкова звітність характеризує стан зобов'язань підприємства, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків та інших обов'язкових платежів

Тестові завдання:

1. За економічним змістом та джерелами інформації розрізняють звітність:

- а) фінансову;
- б) статистичну;
- в) податкову;
- г) всі відповіді вірні.

2. Статистична звітність – це

- а) призначена для внутрішнього поточного контролю та управління підприємством на момент здійснення господарських операцій;
- б) представляє собою систему кількісних та якісних показників;
- в) містить інформацію про фінансове становище підприємства за звітний період;
- г) характеризує стан зобов'язань підприємства.

3. Фінансова звітність – це

- а) призначена для внутрішнього поточного контролю та управління підприємством на момент здійснення господарських операцій;
- б) представляє собою систему кількісних та якісних показників;
- в) містить інформацію про фінансове становище підприємства за звітний період;
- г) характеризує стан зобов'язань підприємства.

4. Оперативно-технічна звітність – це

- а) містить інформацію про фінансове становище підприємства за звітний період;
- б) призначена для внутрішнього поточного контролю та управління підприємством на момент здійснення господарських операцій;
- в) характеризує стан зобов'язань підприємства;
- г) представляє собою систему кількісних та якісних показників.

5. Податкова звітність – це

- а) характеризує стан зобов'язань підприємства;
- б) містить інформацію про фінансове становище підприємства за звітний період;
- в) призначена для внутрішнього поточного контролю та управління підприємством на момент здійснення господарських операцій;
- г) представляє собою систему кількісних та якісних показників.

6. Існують наступні вимоги до звітності:

- а) критерій повноти;
- б) критерій неупередженості;
- в) критерій правдивості;
- г) всі відповіді вірні.

7. Фінансова звітність складається з:

- а) баланс, звіт про фінансові результати
- б) звіт про рух грошових коштів
- в) звіт про власний капітал, примітки до річної звітності
- г) всі відповіді вірні

8. Баланс підприємства складається на:

- а) початок останнього дня звітного періоду
- б) кінець останнього дня звітного періоду
- в) на кінець звітного року

г) немає вірної відповіді

Питання для обговорення:

1. Яку роль відіграє якість інформаційного забезпечення у достовірності результатів економічного аналізу підприємства?

2. Чи можна вважати фінансову звітність основним джерелом інформації для управлінських рішень? Чому так або ні?

3. Як співвідносяться між собою бухгалтерська, статистична та управлінська звітність у системі економічного аналізу?

4. Чи повинна звітність бути стандартизованою, чи доцільно залишати простір для індивідуалізації під специфіку підприємства?

5. Наскільки сучасні інформаційні технології (ERP-системи, BI-аналітика тощо) підвищують ефективність інформаційного забезпечення аналізу?

6. Які переваги та недоліки має використання відкритих джерел інформації (публічної звітності, баз даних, ЗМІ) для економічного аналізу?

7. Чи можна вважати управлінську звітність більш інформативною, ніж фінансову, для оцінки ефективності діяльності підприємства?

8. Як впливає дотримання принципів прозорості та достовірності звітності на репутацію і фінансову безпеку підприємства?

9. Чи доцільно впроваджувати інтегровану звітність для підприємств малого та середнього бізнесу?

10. Яким чином цифровізація економіки змінює підхід до формування, подання та аналізу звітності підприємства?

2. 5. Аналіз виробництва та реалізації продукції, робіт, послуг

1. Завдання та інформаційна база аналізу виробництва продукції
2. Аналіз обсягів і структури виробництва продукції
3. Аналіз асортименту продукції
4. Аналіз якості продукції

5. Аналіз ритмічності виробництва
6. Аналіз виконання договірних зобов'язань.
7. Аналіз резервів збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції.

Основні поняття теми:

Товарна продукція – характеризує в грошовому виразі обсяг виготовленої і готової до реалізації продукції, напівфабрикатів, робіт і послуг промислового характеру. Вона виражається в порівняльних цінах, що діють у звітному періоді.

Валова продукція – характеризує підсумкові результати виробничої діяльності підприємства за певний період, містить в собі складові товарної продукції і залишки незавершеного виробництва.

Ритмічність виробництва – це чітка, стійка і збалансована діяльність підприємства, яка дає змогу рівномірно випускати продукцію і виконувати зобов'язання перед споживачами.

Тестові завдання:

1. До завдань аналізу виробництва належать:

- а) оцінка виконання плану і динаміки виробництва;
- б) виявлення внутрішніх резервів підприємства зі збільшення випуску продукції;
- в) оцінка оптимальності і напруженості плану;
- г) всі відповіді вірні.

2. Товарна продукція – це

- а) характеризує підсумковий результат виробничої діяльності підприємства;
- б) характеризує в грошовому виразі обсяг виготовленої і готової до реалізації продукції;
- в) це продукція, що відвантажена споживачу;
- г) вірна відповідь відсутня.

3. Валова продукція – це

- а) характеризує підсумковий результат виробничої діяльності підприємства;

- б) характеризує в грошовому виразі обсяг виготовленої і готової до реалізації продукції;
- в) це продукція, що відвантажена споживачу;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. Реалізована продукція – це

- а) характеризує підсумковий результат виробничої діяльності підприємства;
- б) характеризує в грошовому виразі обсяг виготовленої і готової до реалізації продукції;
- в) це продукція, що відвантажена споживачу;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. Асортимент – це

- а) співвідношення окремих виробів в загальному обсязі виробництва;
- б) характеризує лише різноманітність продукції, що виробляється;
- в) перелік найменувань продукції, що випускає підприємство, із зазначенням обсягів випуску з кожного виду;
- г) вірна відповідь відсутня.

6. Структура продукції – це

- а) співвідношення окремих виробів в загальному обсязі виробництва;
- б) характеризує лише різноманітність продукції, що виробляється;
- в) перелік найменувань продукції, що випускає підприємство, із зазначенням обсягів випуску з кожного виду;
- г) вірна відповідь відсутня.

7. Номенклатура – це

- а) співвідношення окремих виробів в загальному обсязі виробництва;
- б) характеризує лише різноманітність продукції, що виробляється;
- в) перелік найменувань продукції, що випускає підприємство, із зазначенням обсягів випуску з кожного виду;
- г) вірна відповідь відсутня.

8. До одиничних показників оцінки якості продукції належить:

- а) питома вага експорту продукції;
- б) технологічність;
- в) гарантійний строк роботи;
- г) збитки від браку.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. На основі даних визначити: абсолютне відхилення, базисний та ланцюговий темп росту, темп приросту, середньорічний темп зростання.

№ з/п	Показники	1рік	2рік	3рік
1	Обсяг реалізованої продукції, грн	152666	163200	159500
2	<i>Абсолютне відхилення:</i>			
2.1	Базисне	-	10534	6834
2.2	Ланцюгове	-	10534	-3700
3	<i>Темпи росту:</i>			
3.1	Базисні	-	106,9	104,5
3.2	Ланцюгові	-	106,9	97,8
4	<i>Темп приросту:</i>			
4.1	Базисні	-	6,9	4,5
4.2	Ланцюгові	-	6,9	-2,2
5	<i>Середньорічний темп росту</i>			

Задача 2. На основі наведених даних проаналізувати виконання плану з асортименту, визначити коефіцієнт асортиментності

Вид продукції	Випуск продукції, тис.грн			Зараховано у виконання плану
	план	факт	% виконання	
А	90	80		
Б	230	220		
В	60	65		
Г	300	300		
Д	160	180		
Е	120	-		
Є	-	90		
Разом	?	?		

Задача 3. На основі даних таблиці визначити коефіцієнт ритмічності, зробити висновки.

Тиждень	Обсяг виробництва продукції за місяць, тис. грн		Зараховується в плановий ритм
	План	Факт	
1.	8	6	
2.	22	27	
3.	27	23	
4.	15	12	
Разом	100	100	

Задача 4. За даними таблиці проаналізувати ритмічність виробництва (коефіцієнт ритмічності), зробити висновки.

Декади місяця	Обсяг виробництва грн		Питома вага, %		Виконання плану, %	Зараховується в рахунок виконання плану	
	план	факт	план	факт		грн	%
1	2300	2243					
2	2430	2390					
3	2240	2850					
Разом	6970	7483					

Задача 5. Визначити рентабельність підприємства, рентабельність продукції та затрати на одну гривню, якщо обсяг реалізованої продукції у звітному періоді становить 455 млн. грн., затрати на виробництво – 372 млн. грн., прибуток – 39 млн. грн., сума виробничих фондів 125 млн. грн.

Задача 6. Згідно даних таблиці, знайти показники, що характеризують якість продукції (середньозважена ціна, коефіцієнт сортності), зробити висновки

Сорт продукції	Ціна за 1 продукції, грн.	Обсяг виробництва продукції, тис. од.		Вартість обсягу виробництва, тис. грн.			
		План	Факт	План	Факт	За ціною 1 сорту	
						План	Факт
I	35,0	9,3	11,7				
II	20,0	12,7	11,3				
III	17,0	10,5	8,4				
Разом							

2.6. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

1. Поняття, завдання та джерела інформації аналізу трудових ресурсів і витрат на оплату праці.
2. Аналіз чисельності, складу та руху робочої сили.
3. Аналіз кваліфікаційного рівня.
4. Аналіз використання фонду робочого часу.
5. Аналіз продуктивності праці.
6. Аналіз витрат на оплату праці.

Основні поняття теми:

Спискова чисельність персоналу підприємства – це чисельність працівників облікового складу на певну дату з урахуванням прийнятих і вибулих за цей день працівників.

Явочна чисельність – це кількість працівників облікового складу, які вийшли на роботу в цей день.

Трудомісткість – це показник, що характеризує затрати робочого часу на виробництво одиниці або всього обсягу випущеної продукції.

Продуктивність праці – це кількість продукції випущеної за 1-цю годину або кількість продукції випущеної одним працівником.

Тестові завдання:

1. Для аналізу трудових ресурсів використовують:

- а) Баланс;
- б) Звіт про рух грошових коштів;
- в) Звіт про фінансові результати;
- г) Звіт з праці.

2. Фахівці – це особи, які:

- а) мають наукові звання;
- б) здійснюють підготовку та оформлення документації;
- в) безпосередньо зайняті в процесі виробництва;
- г) зайняті економічними, інженерно-технічними роботами.

3. Робітники – це:

- а) зайняті інженерно-технічними, бухгалтерськими, економічними та іншими роботами
- б) персонал, який безпосередньо зайнятий в процесі створення матеріальних цінностей
- в) мають наукове звання, професійне знання яких полягають у збільшенні наявного обсягу знань, розробки нових проектів, технологій
- г) немає правильної відповіді.

4. Коефіцієнт обороту зі звільнення визначається як:

- а) відношення заново прийнятих працівників до середньоспискової чисельності працівників;
- б) відношення чисельності звільнених до середньоспискової чисельності працівників;
- в) відношення кількості заново прийнятих працівників і тих, що вибули, до середньоспискової чисельності працівників;
- г) відношення заново прийнятих працівників і тих, що вибули, до загальної чисельності працівників.

5. Коефіцієнт обороту з приймання визначається як:

- а) відношення заново прийнятих працівників до середньоспискової чисельності працівників;
- б) відношення чисельності звільнених до середньоспискової чисельності працівників;
- в) відношення кількості заново прийнятих працівників і тих, що вибули, до середньоспискової чисельності працівників;
- г) відношення заново прийнятих працівників і тих, що вибули, до загальної чисельності працівників.

6. На трудомісткість працівників впливає:

- а) кваліфікаційний рівень робітників;
- б) організація нормування праці;
- в) удосконалення організації виробництва;
- г) всі відповіді вірні.

7. Продуктивність праці – це

- а) це кількість виробленої продукції на одного працюючого;
- б) це кількість працівників на одиницю продукції;
- в) характеризує затрати робочого часу на виробництво одиниці продукції;
- г) вірна відповідь відсутня.

8. Кількість виготовленої продукції, що припадає на одного працівника – це

- а) трудомісткість;
- б) виробіток;
- в) продуктивність праці;
- г) фондовіддача.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Проаналізувати по виробничому підприємству ступінь виконання плану з фонду оплати праці за рік та розрахувати вплив на нього зміни чисельності працівників і середньої заробітної плати на підставі наведених даних.

Показники	План	Фактично
Чисельність працівників, осіб	25	30
Середня заробітна плата на одного працівника на рік, грн	17520	14760

Задача 2. У базовому році чисельність працівників на підприємстві на кінець року становила 700 осіб. У звітньому році загальна кількість звільнених з роботи на підприємстві склала 30 осіб у тому числі за власним бажанням – 10 осіб. На роботу прийняли 15 осіб. Розрахувати коефіцієнт обороту робочої сили з прийому, коефіцієнт обороту робочої сили по звільненню та коефіцієнт плинності робочої сили.

Задача 3. Підприємство має 3000 одиниць устаткування, працює у дві зміни. Норма обслуговування — 300 одиниць устаткування на одного слюсаря-ремонтника. Співвідношення номінального і реального фонду робочого часу становить відповідно 250 і 220 днів. Визначити, скільки слюсарів-ремонтників потрібно мати цьому підприємству.

Задача 4. У звітному році чисельність робітників підприємства складала на початок року 155 чол. Протягом року на підприємство прийнято 33 працівники, звільнено 24 чоловіки у тому числі за власним бажанням – 11 чоловік, за прогули – 3 чоловік. Обсяг продукції, яка виготовлялась протягом звітного року, дорівнювала 186000 грн, В плановому році обсяг товарної продукції має становити 233000 грн., а продуктивність праці підвищиться на 5,5 %.

Визначити: 1) рівень продуктивності праці у звітному і розрахунковому році;

2) коефіцієнт обороту по звільненню; коефіцієнт обороту по прийому; коефіцієнт плинності робочої сили в звітному році.

Задача 5. За даними розподілу працівників цеху за розміром заробітної плати, визначити середню заробітну плату робітника цеху.

Місячна заробітна плата (грн.)	Кількість робітників
2300	2
2350	4
2400	8
2490	20
2520	16

Задача 6. Визначити виробіток на одного робітника у натуральному та грошовому виразі на основі наступних даних:

Річний обсяг випуску продукції підприємства становить 20 000 шт.

Річний обсяг валової продукції становить 4 000 000 грн.

Середньооблікова кількість працюючих на підприємстві складає 250 осіб.

2.7. Аналіз основних засобів підприємства

1. Поняття, завдання та джерела інформації аналізу основних засобів
2. Аналіз складу і структури основних засобів.
3. Аналіз стану і руху основних засобів.
4. Аналіз використання основних засобів в часі та по потужності.
5. Аналіз ефективності використання основних засобів.

Основні поняття теми:

Фондовіддача визначається як відношення обсягу виробленої продукції до середньорічної вартості основних засобів. Зростання фондовіддачі вказує на підвищення ефективності використання основних засобів і є позитивною тенденцією.

Фондоємність визначається як відношення середньорічної вартості основних засобів до обсягу виробленої продукції.

Фондоозброєність праці визначається як відношення величини вартості основних засобів до кількості працюючих на підприємстві.

Тестові завдання:

1. В процесі аналізу основних засобів вирішуються наступні завдання:

- а) визначається ефективність використання основних засобів;
- б) забезпеченість підприємства і його структурних підрозділів основними засобами;
- в) виявлення резервів підвищення використання основних засобів;
- г) всі відповіді вірні.

2. Коефіцієнт відновлення основних засобів визначається як відношення:

- а) вартості основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року;
- б) вартості нових основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року;
- в) вартості основних засобів, що вибули, до вартості основних засобів на початок року;
- г) вартості основних засобів на початок року до вартості основних засобів, що вибули.

3. Коефіцієнт надходження основних засобів визначається як відношення:

- а) вартості основних засобів на початок року до вартості основних засобів, що вибули;
- б) вартості основних засобів, що вибули, до вартості основних засобів на початок року;
- в) вартості нових основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року;
- г) вартості основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року.

4) Коефіцієнт вибуття основних засобів визначається як відношення:

- а) вартості основних засобів на початок року до вартості основних засобів, що вибули;
- б) вартості основних засобів, що вибули, до вартості основних засобів на початок року;
- в) вартості нових основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року;
- г) вартості основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року.

5. Стан основних засобів характеризують наступні коефіцієнти:

- а) коефіцієнт надходження та коефіцієнт відновлення;
- б) коефіцієнт вибуття та коефіцієнт ліквідації;
- в) коефіцієнт зносу та коефіцієнт придатності;
- г) всі відповіді вірні.

6. До показників руху основних засобів належать:

- а) коефіцієнт надходження
- б) коефіцієнт ліквідності ОЗ

в) режимний фонд робочого часу

г) вірна відповідь А і В

7. Показує скільки виробленої продукції припадає на одиницю основних засобів?

а) фондоємність

б) фондovіддача

в) фондоозброєність

г) немає вірної відповіді

8. До натуральних показників не належить

а) календарний фонд машинного часу

б) режимний фонд робочого часу

в) коефіцієнт інтенсивного використання устаткування

г) фактичний фонд робочого часу

Завдання для розрахунків:

Задача 1. За даними таблиці розрахувати фондovіддачу та визначити абсолютне відхилення обсягу виготовленої продукції в цілому, та в тому числі під впливом змін: вартості основних виробничих засобів та фондovіддачі.

Показники	Базисний період	Звітний період
Обсяг виготовленої продукції, тис. грн.	1512	1435
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	1320	1513
Фондовіддача, грн.	?	?

Задача 2. За даними таблиці розрахувати фондоємність та визначити абсолютне відхилення зміни вартості основних виробничих засобів в цілому, в тому числі під впливом змін: а) обсягу виготовленої продукції; б) фондоємності продукції.

Показники	Базисний період	Звітний період
Обсяг виготовленої продукції, тис. грн.	57556	77457
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	18912	20994
Фондоємність, грн.	?	?

Задача 3. На підприємстві вартість основних фондів на початок звітної періоду становила 11136 тис. грн. З 01.02 з експлуатації було виведено устаткування на суму 1385 тис. грн., а з 1.07. введено додаткові основні фонди на суму 1450 тис. грн. Обсяг виробленої продукції становить 97132 тис. грн., загальна чисельність працюючих — 195. Розрахувати середньорічну вартість ОЗ коефіцієнти надходження та вибуття, коефіцієнт компенсації, фондівіддачу, фондоємність основних фондів підприємства, фондоозброєність праці.

Задача 4. Визначити коефіцієнти зносу та придатності основних засобів, якщо первісна вартість основних засобів дорівнює 24500 тис. грн., накопичений знос складає 7545 тис. грн.

Задача 5. За даними таблиці розрахувати фондівіддачу та визначити абсолютне та відносне відхилення основних показників, фондівіддачі, фондоємності та фондоозброєності.

Показники	Базисний період	Звітний період
Вартість товарної продукції, тис грн.	412	438
Вартість основних засобів, тис.грн.	1215	1413
Загальна чисельність працюючих, ос.	240	255
Фондовіддача, грн /грн	?	?
Фондоозброєність, грн/ос.	?	?
Фондоємність, грн./грн	?	?

Задача 6. За даними таблиці розрахувати календарний, режимний, фактичний фонд машинного часу, коефіцієнти змінності.

Показники	Базисний період	Звітний період
Кількість автомобілів, од.	25	27
Вихідні та святкові дні	101	103
Кількість днів простою	4	10
Працює автомобілів : в одну зміну, од	13	11
- в дві зміни, од.	10	15
- в три зміни, од.	2	1

Задача 7. Вартість основних фондів на початок звітного року 105580 грн. З 01.03. виведено основні фонди на загальну суму 12350 грн. З 10.11. введено основні фонди на 14500 тис. грн. Обсяг реалізованої продукції 215600 грн. Загальна чисельність працюючих 190 чоловік. Знос основних засобів 30%. Визначити: показники руху, фізичного стану та ефективності використання ОЗ.

Задача 8 На підставі наведених оцініть: динаміку наведених у таблиці показників, а також розрахованих на їх підставі вартості основних фондів, фондівіддачі і продуктивності праці; зміну обсягу продукції – в цілому, у тому числі під впливом змін: а) чисельності працюючих; б) продуктивності праці.

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Темп росту, %
1. Обсяг продукції у порівнянних цінах, тис. грн.	146997	150115	
2. Чисельність працюючих, осіб.	2419	2398	
3. Фондоозброєність, грн.	5475	5314	
4. Вартість основних фондів, тис. грн.			

5. Продуктивність праці, грн.			
6. Фондовіддача, грн.			

2.8. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

1. Інформаційна база аналізу.
2. Аналіз виконання плану постачання й забезпечення виробництва матеріальними ресурсами.
3. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів.
4. Аналіз впливу рівня матеріаловіддачі на обсяг випуску продукції.

2.9. Аналіз витрат на виробництво і собівартість продукції

1. Сутність витрат та їх класифікація
2. Аналіз витрат на виробництво
3. Аналіз витрат за статтями калькуляції
4. Аналіз ефективності витрат.
5. Визначення резервів зниження собівартості продукції

Основні поняття теми:

Витрати – це сукупність виражених в грошовій формі видатків підприємства, пов'язаних з виробництвом продукції, наданням послуг, виконанням робіт і їхньою реалізацією.

Операційні витрати – це витрати підприємства, пов'язані із виробництвом і реалізацією продукції.

Фінансові витрати – це витрати, пов'язані з використанням кредитів, з фінансовою орендою і залученням позикового капіталу.

Витрати від участі в капіталі (інвестиційні) – це витрати, пов'язані зі збитками від інвестицій.

Тестові завдання:

1. Операційні витрати – це

- а) загальногосподарські витрати щодо управління та обслуговування підприємства в цілому;
- б) витрати, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції;
- в) витрати, що виникають у надзвичайних умовах;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Витрати підприємства пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції

- а) операційні витрати
- б) витрати від звичайної діяльності
- в) витрати від надзвичайної діяльності
- г) адміністративні витрати

3. До складу прямих витрат не відносять:

- а) матеріальні витрати
- б) прямі витрати на оплату праці
- в) операційні витрати
- г) інші прямі витрати

4. До матеріальних витрат належать:

- а) заробітна плата
- б) загальновиробничі витрати
- в) витрати на збут
- г) вартість сировини

5. Загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням і обслуговуванням управління в цілому

- а) операційні витрати
- б) витрати від звичайної діяльності
- в) витрати від надзвичайної діяльності
- г) адміністративні витрати

6. До інших операційних витрат не належать:

- а) витрати на зв'язок
- б) витрати від псування цінностей
- в) витрати на дослідження
- г) витрати від знецінювання запасів

7. Коефіцієнт покриття витрат

- а) показує, які операційні витрати несе підприємство, щоб одержати гривню валового прибутку;
- б) показує, скільки валового прибутку створюється за рахунок гривні операційних витрат;
- в) показує, які витрати несе підприємство, щоб одержати гривню доходу;
- г) вірна відповідь відсутня.

8. Коефіцієнт окупності витрат

- а) показує, які операційні витрати несе підприємство, щоб одержати гривню валового прибутку;
- б) показує, скільки валового прибутку створюється за рахунок гривні операційних витрат;
- в) показує, які витрати несе підприємство, щоб одержати гривню доходу;
- г) вірна відповідь відсутня.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Проаналізувати планову та фактичну структуру витрат підприємства за економічними елементами. Визначити абсолютне відхилення.

Елементи витрат	Звітний рік, тис. грн.			Структура, %		
	План	Факт	Відх.	План	Факт	Відх.
Матеріальні витрати	28929	28805				
Втрати на оплату праці	6720	7953				
Відрахування на соціальні заходи	2520	2668				
Амортизація основних засобів	4620	5113				

Задача 2. Підприємство придбало виробниче обладнання первісною вартістю 245000 гривень. Ліквідаційна вартість обладнання після його експлуатації за попередніми оцінками може скласти 7500 грн., передбачений термін використання складе 4 роки. Визначити річну суму амортизаційних

відрахувань, використовуючи метод зменшення залишкової вартості та кумулятивний метод.

Задача 3. Проаналізувати планову та фактичну структуру витрат підприємства за статтями калькуляцій. Визначити абсолютне відхилення.

Статті калькуляції	Собівартість од. продукції, грн.		Відхилення фактичної собівартості від планової	
	планова	фактична	на од. прод., грн.	на всю прод. т.грн.
Сировина й матеріали	36,12	34,39		
Зворотні відходи (віднімаються)	1,05	1,28		
Покупні вироби, напівфабрикати й послуги інших підприємств	222,07	225,03		
Паливо й енергія на технологічні цілі	2,00	2,00		
Заробітна плата основних виробничих робітників	21,64	20,65		
Додаткова заробітна плата основних виробничих робітників	2,20	1,77		
Відрахування на соціальні заходи	8,94	8,41		
Загально-виробничі витрати	75,7	77,3		
Втрати від браку	-	0,04		
Інші виробничі витрати	1,7	1,35		
Разом виробнича собівартість	?	?		

Задача 4. На основі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати» визначити ефективність витрат підприємства за наступними показниками:

Показники	Звітний рік	Попередній рік
Коефіцієнт доходності операційних витрат		
Коефіцієнт покриття виручкою адміністративних витрат		
Коефіцієнт покриття виручкою витрат на збут		
Коефіцієнт покриття операційних витрат		
Коефіцієнт окупності операційних витрат		
Валова рентабельність чистого доходу, %		

2.10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

1. Завдання та джерела інформації аналізу фінансових результатів.
2. Аналіз формування фінансових результатів
3. Аналіз виробничого та фінансового левериджу
4. Аналіз використання прибутку
5. Аналіз показників рентабельності

Основні поняття теми:

Фінансова діяльність передбачає діяльність підприємства, яка призводить до зміни розміру власного чи залученого капіталу.

Операційна діяльність – охоплює всі види продуктивної діяльності, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції.

Інвестиційна діяльність пов'язана з придбанням і реалізацією тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Тестові завдання:

1. Метою аналізу фінансових результатів є:

- а) визначення повноти та якості їх отримання;
- б) з'ясування спрямованості, ступеня і частоти впливу окремих факторів на зміну прибутку і рентабельності;
- в) виявлення і оцінка можливих резервів їх використання;

г) всі відповіді вірні.

2. До основних завдань аналізу фінансових результатів не належить:

- а) аналіз і оцінка динаміки показників прибутку і рентабельності;
- б) аналіз розподілу і використання прибутку;
- в) аналіз обґрунтованості планів досягнення фінансових результатів;
- г) вірна відповідь відсутня.

3. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування визначається як:

- а) алгебраїчна сума валового прибутку, ін. операційних доходів, адміністративних витрат;
- б) алгебраїчна сума фінансового результату від операційної діяльності, доходу від участі в капіталі, ін. фінансових доходів, ін. доходів, фінансових витрат, витрат від участі в капіталі, ін. витрат;
- в) різниця між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. Фінансовий результат від операційної діяльності визначається як:

- а) алгебраїчна сума валового прибутку, ін. операційних доходів, адміністративних витрат;
- б) алгебраїчна сума фінансового результату від операційної діяльності, доходу від участі в капіталі, ін. фінансових доходів, ін. доходів, фінансових витрат, витрат від участі в капіталі, ін. витрат;
- в) різниця між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. Валовий прибуток визначається як:

- а) алгебраїчна сума валового прибутку, ін. операційних доходів, адміністративних витрат;
- б) алгебраїчна сума фінансового результату від операційної діяльності, доходу від участі в капіталі, ін. фінансових доходів, ін. доходів, фінансових витрат, витрат від участі в капіталі, ін. витрат;
- в) різниця між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції;
- г) вірна відповідь відсутня.

6. Чистий фінансовий результат визначається як:

- а) різниця між фінансовим результатом до оподаткування та суми сплаченого прибутку;
- б) алгебраїчна сума валового прибутку, ін. операційних доходів, адміністративних витрат;
- в) різниця між чистим доходом від реалізації продукції та собівартістю реалізованої продукції;
- г) алгебраїчна сума фінансового результату від операційної діяльності, доходу від участі в капіталі, ін. фінансових доходів, ін. доходів, фінансових витрат, витрат від участі в капіталі, ін. витрат.

7. Зміни прибутку від реалізації відбуваються під впливом:

- а) зміни цін на продукцію;
- б) зміни обсягу реалізації;
- в) зміни структури реалізації продукції;
- г) всі відповіді вірні.

8. Рентабельність власного капіталу визначається як:

- а) власного капіталу до прибутку;
- б) відношення прибутку до активів;
- в) відношення прибутку до залученого капіталу;
- г) відношення прибутку до власного капіталу.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Динаміка показників фінансових результатів діяльності підприємства за звітний та попередній рік, тис. грн.. Визначити абсолютне та відносне відхилення.

Показники	Звітний рік	Попередній рік
Чистий дохід від реалізації	225	300
Собівартість реалізованої продукції	163	220
Інші операційні доходи	7	4,8
Адміністративні витрати	2,7	3,1
Чистий прибуток (збиток)		

Задача 2. Визначити рентабельність підприємства, рентабельність продукції та рентабельність витрат, якщо обсяг реалізованої продукції у звітному періоді становить 420 млн. грн., затрати на виробництво - 380 млн. грн., прибуток - 42 млн. грн., вартість виробничих фондів 134 млн. грн.

Задача 3. За даними таблиці визначити:

Показник	Звітний період	Попередній період	Відхилення (+,-)
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	6621,3	8976,3	
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	5165,8	6806,5	
3. Адміністративні витрати, тис. грн.	737,8	943,4	
4. Витрати на збут, тис. грн.	379,6	479,7	
5. Операційні витрати, тис. грн.	?	?	
6. Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	?	?	
7. Рентабельність продажів, %	?	?	
8. Рентабельність операційних витрат, %	?	?	

Задача 4. Виробниче підприємство реалізувало 200 тис. одиниць продукції за ціною 48 грн. за одиницю. Валові витрати на виробництво (собівартість) одиниці виробів становили 40 грн. Розрахувати загальну суму одержаного підприємством прибутку і рівень рентабельності виготовленої продукції.

Задача 5. Провести структурно-динамічний аналіз формування фінансових результатів підприємства на основі даних таблиці.

Показники	Звітний рік	Попередній рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн.	Темп росту, %
1. Чистий дохід від реалізації продукції	15070	14325		
2. Собівартість реалізованої продукції	5265	5020		
3. Валовий прибуток (збиток) від реалізації	?	?		
4. Інші операційні доходи	190	110		
5. Адміністративні витрати	895	805		
6. Витрати на збут	233	175		
7. Інші операційні витрати	710	735		
8. Фінансові результати від операційної діяльності	?	?		
9. Дохід від участі в капіталі	23	13		
10. Інші фінансові доходи	120	121		
11. Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток (збиток)	?	?		
12. Податок на прибуток від звичайної діяльності	408	364		
13. Чистий прибуток	?	?		

3. Загальні вказівки до виконання розрахункової роботи

Загальний обсяг розрахункової роботи до 10 сторінок. Розрахункова робота включає план, вступ, основну частину, список використаної літератури. Титульна сторінка оформлюється згідно зразка наведеного в додатку 1.

Розрахункова робота оформлюється на папері формату А-4. Рекомендується використовувати шрифт Times New Roman

розміром 14 пт. Поля : верхнє, нижнє та лїве – 20 мм, праве – 10 мм. Звіт має бути друкованим і виконується українською мовою.

Розрахункова робота виконується студентом за відповідним варіантом, який визначається за порядковим номером студента у списку академічної групи.

4. Завдання до виконання розрахункової роботи

Завдання 1. На основі даних таблиці 1 проаналізувати забезпечення підприємства трудовими ресурсами. До кожного з етапів проведення аналізу сформувані відповідні аналітичні таблиці та зробити висновки. Провести:

1. Аналіз руху та плинності кадрів.
2. Аналіз використання робочого часу.
3. Аналіз продуктивності праці на підприємстві

Завдання 2. На основі даних таблиці 2 проаналізувати стан та ефективність використання основних засобів підприємства. Сформувані аналітичні таблиці та зробити висновки

Завдання 3. За даними таблиці 3 проаналізувати динаміку і структуру показників, які характеризують фінансові результати діяльності підприємства, зокрема, доходи і витрати. Зробити висновки.

Таблиця 1 - Вихідні дані щодо аналізу забезпеченості підприємства трудовими ресурсами

№ з/п	Показники	1 варіант			2 варіант			3 варіант		
		Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.
1	Обсяг виробництва продукції, тис.грн.	18240	18510	18750	16694	21203	25616	22786	16671	26044
2	Прийнято на роботу, осіб, всього:	140	137	94	141	129	143	107	107	108
3	Звільнено з роботи, осіб, всього:	108	65	130	111	75	76	105	85	59
4	в т.ч.: за поруш. труд. дисципліни	11	6	11	24	20	24	23	20	19
5	за власним бажанням	76	44	66	75	44	44	68	50	29
6	за скороченням	15	13	17	11	8	9	11	11	10
7	Неявки на роботу, днів, всього:	розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно		
8	в т.ч. чергові відпустки	20,5	27,1	23,7	25,6	16,8	21,0	19,1	20,4	18,2
9	відпустки по навчанню	1,1	1,6	1,3	1,1	1,0	0,8	1,0	0,9	1,0
10	відпустки по хворобі	1,6	2,7	2,2	1,6	0,7	0,6	1,1	0,9	1,1
11	неявки дозволені законом	1,5	2,1	1,8	2,5	1,7	2,1	1,3	2,1	1,8
12	неявки з дозволу адміністрації	1,3	2,3	1,9	3,6	2,6	4,1	2,2	3,2	1,6
13	цілодобові простої	1,0	1,2	1,2	2,1	2,0	2,5	2,1	2,0	1,6
14	прогули	0,7	1,0	0,9	0,5	0,4	0,2	0,4	0,4	0,6
15	Середня тривалість робочого дня, год.	7,95	7,92	7,98	7,79	7,51	7,88	7,61	7,50	7,65

з/п	4 варіант			5 варіант			6 варіант			7 варіант		
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.
1	25211	17323	21524	26839	22715	25839	22715	26839	19686	19301	19833	18128
2	119	157	125	157	119	126	125	133	145	105	147	130
3	85	90	108	92	87	88	75	85	80	80	79	85
4	20	20	21	20	20	19	20	20	20	20	20	20
5	53	60	34	60	53	49	44	50	52	49	48	50
6	10	9	11	10	12	20	10	9	8	10	11	12
7	розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно		
8	21,1	18,5	21,1	18,5	21,1	19,7	20,1	19,9	20,1	19,9	20,1	19,9
9	1,0	1,1	1,0	1,1	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
10	0,9	1,0	0,9	1,0	0,9	1,1	0,9	1,1	0,9	1,1	1,0	1,2
11	2,4	1,9	2,4	1,9	2,4	1,9	2,1	1,8	2,2	1,7	2,3	1,8
12	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,0	3,4	2,8	3,2	2,6	3,1	2,5
13	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	2,5	2,0	2,0	1,9	1,9	2,0	2,1
14	0,5	0,7	0,5	0,7	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,6	0,4	0,5
15	7,52	7,78	7,52	7,78	7,52	7,77	7,98	7,55	7,68	7,80	7,54	7,97

№ з/п	8 варіант			9 варіант			10 варіант			11 варіант		
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.
1	22876	16725	27302	24371	20770	19703	16788	22185	23033	27887	21498	23405
2	138	158	147	121	112	138	129	153	121	121	159	138
3	97	80	93	89	79	89	81	71	78	85	100	81
4	20	20	20	20	20	20	20	15	17	20	23	20
5	50	49	45	51	50	49	51	50	49	50	50	49
6	10	10	12	10	5	11	7	6	10	14	22	10
7	розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно		
8	20,1	20,0	20,1	19,9	20,1	19,9	20,1	24,1	22,0	19,0	21,0	18,0
9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
10	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
11	2,0	1,7	2,1	2,2	2,3	2,0	2,1	1,8	2,0	1,9	2,1	1,9
12	3,4	2,8	3,8	2,5	3,1	2,8	3,2	2,8	3,2	2,7	3,3	2,9
13	2,0	2,0	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0	1,9
14	0,4	0,6	0,4	0,6	0,4	0,6	0,4	0,6	0,4	0,5	0,3	0,5
15	7,64	7,59	7,89	7,63	7,66	7,74	7,77	7,87	7,84	7,58	7,96	7,65

№ з/п	12 варіант			13 варіант			14 варіант			15 варіант		
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.
1	27541	20411	27460	17873	21086	26892	24036	21836	17254	16365	23163	19735
2	137	145	159	115	132	119	131	125	104	137	145	159
3	86	85	79	77	85	97	60	85	95	75	86	80
4	20	25	22	19	20	20	17	18	20	20	25	22
5	50	51	50	50	51	50	30	50	59	45	51	50
6	10	4	6	6	10	18	11	14	12	10	4	6
7	розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно			розрахувати самостійно		
8	20,0	19,0	20,7	20,0	22,0	23,0	21,0	20,5	19,7	20,0	21,0	22,0
9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
10	1,1	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	0,9	1,1	1,0	1,1
11	2,0	2,1	2,0	2,2	1,9	2,0	2,1	1,9	2,0	2,0	2,1	2,0
12	2,8	3,2	3,0	3,3	2,8	3,0	3,1	2,9	3,1	2,8	3,2	3,0
13	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
14	0,7	0,5	0,9	0,3	0,7	0,3	0,3	0,7	0,3	0,7	0,5	0,9
15	7,51	7,80	7,92	7,78	7,69	7,79	7,88	7,84	7,79	7,51	7,80	7,92

Чисельність працюючих на початок базового року 300 чол. (для всіх варіантів)

Таблиця 2 – Вихідні дані для аналізу використання основних засобів підприємства

Показник							Базовий рік		Минулий рік		Звітний рік	
Варіант 1												
1. Наявність ОЗ на початок року, тис. грн.							12889		15945		14091	
2. Надійшло ОЗ за рік, тис. грн.							1245		2356		2986	
3. Вибуло ОЗ за рік, тис. грн.							103		205		317	
4. Виручка від реалізації продукції, тис. грн.							35208		34602		39605	
5. Середньооблікова чисельність робітників, чол.							750		745		747	
6. Прибуток (збиток), тис. грн.							170		121		155	
7. Рівень зносу, тис. грн.							124		234		354	
№ з/п	2 варіант			3 варіант			4 варіант			5 варіант		
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.
1	12883	15947	14087	12890	15947	14099	14098	12884	15945	15945	15947	14098
2	1239	2358	2982	1246	2358	2994	2993	1240	2356	2356	2358	2993
3	97	207	313	104	207	325	324	98	205	205	207	324
4	35202	34604	39601	35209	34604	39613	39612	35203	34602	34602	34604	39612
5	744	747	743	751	747	755	754	745	745	745	747	754
6	164	123	151	171	123	163	162	165	121	121	123	162
7.	124	234	354	348	458	462	155	265	370	170	275	387
№ з/п	6 варіант			7 варіант			8 варіант			9 варіант		
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.

1	14098	14106	15947	15945	14098	14106	14098	15947	15945	15947	14106	15945
2	2993	3001	2358	2356	2993	3001	2993	2358	2356	2358	3001	2356
3	324	332	207	205	324	332	324	207	205	207	332	205
4	39612	39620	34604	34602	39612	39620	39612	34604	34602	34604	39620	34602
5	754	762	747	745	754	762	754	747	745	747	762	745
6	162	170	123	121	162	170	162	123	121	123	170	121
7.	125	133	245	170	275	387	157	267	388	172	275	381
№ з/п	10 варіант			11 варіант			12 варіант			13 варіант		
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.
1	15957	15947	14106	15947	15960	15957	14106	15947	15957	15947	14106	15960
2	2368	2358	3001	2358	2371	2368	3001	2358	2368	2358	3001	2371
3	217	207	332	207	220	217	332	207	217	207	332	220
4	34614	34604	39620	34604	34617	34614	39620	34604	34614	34604	39620	34617
5	757	747	762	747	760	757	762	747	757	747	762	760
6	133	123	170	123	136	133	170	123	133	123	170	136
7.	170	275	387	198	300	352	210	333	445	198	309	422
№ з/п	14 варіант			15 варіант								
	Б.р.	М.р.	Зв.р.	Б.р.	М.р.	Зв.р.						
1	15957	14106	12899	15947	15960	14106						
2	2368	3001	1255	2358	2371	3001						
3	217	332	113	207	220	332						
4	34614	39620	35218	34604	34617	39620						
5	757	762	760	747	760	762						
6	133	170	180	123	136	170						
7.	210	333	445	125	233	345						

Таблиця 3 – Вихідні дані для аналізу складу, рівня і динаміки фінансових результатів, тис. грн.

Показник	1 варіант		2 варіант	
	Попередній період	Звітний період	Попередній період	Звітний період
Дохід (виручка) від реалізації продукції	34825	37124	44790	47139
Податок на додану вартість	2255	2996	2220	3011
Акцизний збір	123	98	88	26
Інші вирахування з доходу	23	33	12	48
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	?	?	?	?
Собівартість реалізованої продукції	11339	10955	11304	10970
Валовий:				
Прибуток	?	?	?	?
збиток	?	?	?	?
Інші операційні доходи	905	1544	870	1559
Адміністративні витрати	1422	1033	1387	1048
Витрати на збут	478	544	443	559
Інші операційні витрати	2311	2633	2276	2648
Фінансові результати від операційної діяльності:				
прибуток	?	?	?	?
збиток	?	?	?	?
Дохід від участі в капіталі	-	-		
Інші фінансові доходи	132	-	97	45
Фінансові витрати	-	56		71
Витрати від участі в капіталі	-	24		39

Інші витрати						74	82	39	97
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування:									
прибуток						?	?	?	?
збиток						?	?	?	?
Податок на прибуток від звичайної діяльності						1298	930	1263	945
Фінансовий результат від звичайної діяльності:									
прибуток						?	?	?	?
збиток						?	?	?	?
Податки від звичайної діяльності						12	15	23	30
Чистий:									
прибуток						?	?	?	?
збиток						?	?	?	?
3 варіант		4 варіант		5 варіант		6 варіант		7 варіант	
Попередній період	Звітний період	Попередній період	Попередній період	Попередній період	Звітний період	Звітний період	Звітний період	Попередній період	Звітний період
34825	37124	33790	33840	39680	37139	36439	39239	34440	40139
2255	2996	2220	2220	2220	3011	3011	3011	2220	3011
123	162	88	68	58	66	66	56	64	46
23	33	12	15	22	48	48	48	12	48
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
11339	10955	13304	11854	15204	10550	10850	10976	11304	10456
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

905	1244	870	650	870	1159	559	654	870	559
1422	1033	1387	1287	1387	1048	1048	948	1387	1048
478	544	443	443	443	559	559	339	443	559
2311	2633	2276	2356	2276	2648	2648	2228	2276	2648
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
-	-	125		341	98		97	323	222
132	-	97	88	97	45	45	55	97	45
-	56		25		71	65	71	64	71
-	24	88		54	39	39	25		39
74	82	39	39	39	97	97	97	39	97
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
1298	930	1263	1163	1363	945	675	945	1263	945
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
12	15	23	27	17	30	33	29	23	30
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

8 варіант		9 варіант		10 варіант		11 варіант		12 варіант	
Попередній період	Звітний період	Попередній період	Попередній період	Попередній період	Звітний період	Звітний період	Звітний період	Попередній період	Звітний період
33678	34856	44577	40261	47150	46633	47302	44816	42274	46938
2108	2236	2357	3133	3022	3205	3174	2196	2767	3510
124	84	201	248	237	260	52	44	605	565
100	128	149	170	159	242	211	312	559	547
13192	11870	11441	109578	10561	11044	11133	11830	15751	11349
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
758	666	1007	1681	1570	1753	1722	626	1417	2058
1275	1303	1524	1170	1059	1242	1211	1263	1934	1547
331	459	580	681	570	753	722	419	990	1058
2164	2372	2413	2770	2659	2842	2811	2332	2823	3147
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
312	136	137	122	141	194	197	244	547	499
115	104	234	167	56	239		64	644	544
212	41	137	193	82	259	234	188	547	564
112	16	137	161	50	233	202	124	547	538
273	255	176	219	208	291	260	295	586	596

?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
1151	1179	1400	1067	956	869	1108	1139	1910	1174
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
89	73	160	152	241	227	193	135	564	532
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
13 варіант		14 варіант		15 варіант					
Попередній період	Звітний період	Попередній період	Попередній період	Попередній період	Звітний період				
40387	40407	39662	36652	37460	39768				
3259	2187	3434	3224	3332	2308				
274	31	449	279	347	146				
296	251	471	261	369	100				
10704	11271	11399	11063	10871	15292				
?	?	?	?	?	?				
?	?	?	?	?	?				
1807	837	1077	1772	1880	958				
1296	1354	1371	1261	1369	1475				
807	410	762	772	880	531				
2896	2243	2651	2861	2969	2364				

?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?
248	133	423	213	321	88
293	64	478	258	366	185
319	433	494	278	392	388
287	213	448	252	360	88
345	96	520	310	418	127
?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?
1193	1230	1368	988	1266	1451
?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?
278	220	452	246	351	305
?	?	?	?	?	?
?	?	?	?	?	?

ДОДАТКИ

Приклад оформлення титульної сторінки

Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і економічної безпеки

Розрахункова робота

з дисципліни:
«Аналіз господарської діяльності»

Виконав(ла):

студент (ка) __ курсу __ групи
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
Прізвище та ініціали студента

Перевірів(ла):

Посада, прізвище та ініціали викладача

Рівне 20__